

Dálkoměrný dalekohled KAHLES Helia RF 8x42

lovecká optika

Dálkoměrné dalekohledy rostou jako houby po dešti. V letošním roce svoje nové dálkoměrné dalekohledy představil jak německý Zeiss, tak i rakouský Kahles.

Firma Kahles je jedna z nejstarších evropských optických firem, v jejich základech najdeme vídeňáka Simona Plössla, vynikajícího optika a vynálezce achromatického objektivu. Plössl zemřel v roce 1868, ale jeho závod existoval dál.

V roce 1898 Karl Robert Kahles spojil svůj vlastní optický závod s Plösslovým a s opticko-mechanickou dílnou Karla Fritsche a vytvořil z nich ve Vídni jeden optický závod pod vlastním jménem.

Od roku 1900 již firma vyráběla puškové zaměřovací dalekohledy, první byly Telorary, rovnou v pěti zvětšeních. Zaměřovače si brzy získaly skvělou reputaci, Kahles byl předním rakousko-uherským optickým závodem a záhy se stal i dvorním dodavatelem.

V roce 1926 přišla na svět první Helia – první zaměřovací dalekohled toho jména. V té době již firmě vládla druhá generace, která nastoupila po nečekané smrti zakladatele v roce 1908.

Zaměřovače Helia byly světoznámé, zejména ve Skandinávii získaly značnou proslulost. Firma přežila druhou světovou válku, ačkoliv v jejím závěru byly její výrobní prostory zasaženy spojeneckým bombardováním.

V roce 1949 již byla natolik zotavená, že dokázala přinést na trh jednu z prvních zaměřovacích dalekohledů s proměnným zvětšením. Od roku 1960, jako jedny

z prvních, jsou dalekohledy Kahles Helia Super plněny inertním plynem, od roku 1972 se pracuje s antireflexním povlakováním čoček.

V roce 2010 přišel zaměřovač K624i – jeden z nejlepších zaměřovacích dalekohledů pro odstřelovače. Taktická řada K se od té doby dočkala celé řady dalších přístrojů, všechny přinejmenším velmi konkurenceschopné. V té době již byl Kahles kapitálově provázán s další vynikající rakouskou optickou firmou Swarovski Optik.

V roce 2016 Kahles představil po dlouhé pauze i nový binokulár Helia 8x42 a 10x42 (viz náš test v Myslivosti 1/2017).

Letos se Kahles zařadil mezi ty firmy, které zvládly i dálkoměrnou technologii a umožnil mi otestovat jeden z prvních sériových kusů.

Nový Kahles Helia RF se drží nového designu binokulárů Kahles – má jeden můstek a je celý pokrytý poloměkým plastem sytě zemitě hnědé barvy.

Jako většina binokulárů s objektivy o průměru 42 mm působí i Kahles RF poměrně drobně. Upřímně řečeno, Helia RF působí hodně drobně i mezi „dvačtyřicítkami“, tubusy jsou krátké.

Můstek je při pohledu shora černý a v té černé barvě svítí dvě světle šedá tlačítka. Můstek sám je v poměru k průměru objektivů docela robustní.

Dálkoměrná technologie je umístěna ve dvou „boulích“ na spodku tubusů. Tady mám velmi výrazné podezření, že konstruktéři od Kahlesů se nechali silně koncepčně inspirovat dálkoměrným dalekohledem Swarovski EL

Range – ostatně bylo by to logické, obě firmy dnes patří do jedné skupiny.

Optická soustava binokuláru využívá dnes asi nejběžnější hranolový systém Schmidt Pechan.

Ovládání binokuláru je tradiční – ostří se centrálním knoflíkem, dioptrická korekce se provádí pomocí kroužku na levém okuláru, kroužkem na pravém okuláru zaostříte obraz zaměřovacího kroužku a displeje. Na spodní straně můstku je šroubovací víčko, pod kterým je umístěna baterie CR2, napájející dálkoměr. Baterie má životnost asi 3000 měřících cyklů.

Očnice jsou výsuvné, lze je zafixovat ve třech polohách.

Optická soustava údajně hodně těží z konstrukce běžného dalekohledu Helia 8x42, ale je fakt, že Helia RF je o něco kratší (RF měří na výšku pouhých 131 mm, zatímco klasická Helia má 154 mm). Helia také pracuje s konstrukcí se dvěma můstkami.

Dvě tlačítka na horní ploše můstku slouží k ovládní dálkoměru. Obě mají kruhový tvar, to blíž k uživateli je o trochu větší (13 mm v průměru) a slouží k vlastnímu měření. To dál od uživatele je menší (asi 10 mm v průměru) a slouží k přepínání jasu displeje (pět stupňů), k určení měrné jednotky (metry nebo yardy) a nabízejí doplňkové informace přepočtené balistické vzdálenosti nebo polohového úhlu ve stupních.

Měření začíná prostým stiskem velkého tlačítka, tím se rozsvítí záměrný čtvereček, opakovaným stiskem zahájíme měření. Pokud tlačítko přidržíte asi tři sekundy, přejde měření do průběžného režimu.

Změřená vzdálenost se zobrazuje pod záměrným čtverečkem, doplňková informace (polohový úhel nebo přepočtená balistická vzdálenost) se zobrazují nad záměrným obrazcem.

Testy optických přístrojů zahajují jednoduchým testem odolnosti proti klimatickým vlivům, kterému přezdvímá sprchový test. Pověším přístroj, hezky předem nahřátý na topení nebo na sluníčku tak, aby se měly možnost roztáhnout všechny spáry, na poličku ve sprchovém koutu a důkladně se osprchují. Od mého těla odražené kapky vody, a odrazová plocha je opravdu nemalá, dopadají na nijak nechráněný přístroj. Uprostřed sprchování otočím přístroj čelem vzad a vzhůru nohama.

Pak vylezu ze sprchy a přístroj dám napřed do chladničky. Po asi 10–15 minutách zkoumám, zda rázné ochlazení na asi 6 °C nezpůsobí v zorném poli přístroje nějakou kondenzaci, indikující poškození těsnosti a průnik vlhkosti do přístroje.

Následně vloží přístroj do mrazničky kde je teplota asi -17 °C. Nechám mráz důkladně prostoupit celým přístrojem (trvá dobře půl hodiny i déle) a pak zkouším pohyblivost a funkci všech ovládacích prvků.

Nakonec, sotva mi přestane na přístroji kondenzovat a namrznat vzdušná vlhkost, znovu zkontroluji zorné pole.

Kahles Helia RF 8x42 obstál vcelku bez zaváhání. Výsuvné očnice fungovaly zcela hladce, ale ostřicí kroužky zatuhy na hranici ovladatelnosti, ale pořád si zachovaly funkci a ovladatelnost, i v případě, že jsem měl na ruce pletené rukavice.

Na tlačítka ovládní dálkoměru nemělo zmrazení žádný zjevný vliv.

V poslední době pozorují, že plast použitý na vnější povrch některých přístrojů se po vyjmutí odmítá ojítní, je „teplý“. Kahles Helia RF je z tohoto pohledu poměrně „hodně teplý“ a neojíní se prakticky vůbec. Povrch plastu je měkký a k ruce jakoby měkce přilne. Nepříjemnou cenou za tento jinak milý efekt je, že se na povrch rád a snadno chytá prach.

Následoval test optických vlastností, jako etalon používám již dlouhou dobu svůj vlastní dalekohled Leupold 10x50 Tactical, podle kterého usuzuji, jak dobře testovaný dalekohled přenášší světlo. Oběma dalekohledy sleduji v postupujícím večeru zkušební obrazec ISO 12233 a čekám, kdy jemně šrafovaní uvnitř testovacího obrazce začne splývat v šedou plochu. Můj Leupold už má něco za sebou, ale také má výrazně větší objektivy (50 mm v průměru, zatímco Kahles Helia RF má jen 42 mm, tj. jeho čočka má jen 70 % plochy Leupoldu), a to mu dávalo naději na úspěch.

Faktem je, že Leupold odpadl jako první, Kahles Helia RF 8x42 odpadl asi 10 minut po něm. To je výsledek, který je porovnatelný s Meoptou MeoRange (viz test v Myslivosti 4/2018), a je to i hodně podobné výsledkům našeho testu binokulárů Kahles Helia 8x42 z Myslivosti číslo 1/2017. Měl jsem ale pocit, že za šera Meopta poskytovala poněkud lepší, plastičtější obraz. Za plného světla dával Kahles dobrý obraz, bez zjevné soudkové nebo poduškové vady.

Dálkoměrný dalekohled si ale člověk nekupe jenom pro jeho optické kvality. Přesnost jsem zkontroloval napřed na staré geodetické trati v pražské Hvězdě. Na trati dlouhé 1000 metrů jsou stanoviště po 50 metrech, navíc hojnost pejskařů a procházejících se lidí poskytuje dostatek příležitosti k prvnímu praktickému testování.

Po celé délce trati jsem naměřil vzdálenosti shodné plus minus jeden metr s očekávanými hodnotami. Přitom kamarád měl tmavou flísovou mikinu s kapucí, jeho pes byl normálně ve svém kožichu. Měření do asi 400–500 metrů bylo snadné, s rostoucí vzdáleností se komplikovalo, zejména pokud jsem měřil objekty velikosti srnčí zvěře (psy větších plemen), protože záměrný kroužek je poměrně velký a pokud byly za cílem v částečném zákrytu další cíle,

Dalekohled Kahles Helia RF 8x42 zespodu. Dvě „boule“ na spodku obsahují dálkoměr. Je to stejné řešení, jaké používá firma Swarovski u svých dálkoměrů EL Range. Na rozhraní pravého tubusu a můstku je šachta pro baterii, uzavřená šroubovacím víčkem.

Dalekohled Leupold 10x50 a dálkoměrný Kahles Helia RF 8x42 na pozadí kontrolního obrazce ISO 12233, pomocí kterého zkoumám optické kvality dalekohledů.

V šikmém pohledu vyniká rozměr boulí, ve kterých je uložen dálkoměr.

Kahles Helia RF 8x42 po sprchovém testu. V testu obstál, k průniku vlhkosti dovnitř přístroje nedošlo. Povrch dalekohledu je poměrně nesmáčivý, vodoodpudivé vrstvy na čočkách fungují, kapky vody mají tendenci se sdružovat a odpadat, ačkoliv myslím, že Zeiss, Swarovski nebo Meopta mají vodoodpudivé vrstvy o trochu účinnější.

	KAHLES Helia RF 8x42	KAHLES Helia RF 10x42	MEOPTA 10x42 MeoRange	LEICA Geovid HD-B 10x42	SWAROVSKI EL Range 10x42	ZEISS 10x45 T* RF
průměr objektivu (mm)	42	42	42	42	42	45
zvětšení	8x	10x	10x	10x	10x	10x
zorný úhel (m/1000 m)	125	107	110	113	110	110
nejkratší zaostření (m)	10	10	3,5	5	5	5,5
rozsah měření (m)	10–1500	10–1500	10–1500	10–1825	30–1375	10–1200
délka (mm)	148	148	170	177	160	167
šířka (mm)	131	131	129	127	117	135
výška (mm)	71	71	58	81	81	84
hmotnost (g)	880	880	934	990	895	995

Kompaktní dalekohled Kahles Helia RF se skoro vejde do dlaně. Ukazovák spočívá přirozeně na ostričím knoflíku, prostředník na měřicím tlačítku. Z druhé strany boule dálkoměru vyplní dobře dlaně, a to vše pomáhá k jistotě úchopu a dobré ovladatelnosti přístroje.

Dalekohled nabízí buď změření polohového úhlu, nebo přepočítání přímé vzdálenosti a polohového úhlu na skutečnou balistickou vzdálenost. U Kahlesů jí říkají Enhanced Angle Compensation a počítají ji podle patentovaného vzorce (alespoň podle návodu). Zkoušel jsem porovnat výsledek s tradičním jednoduchým přepočtem na vodorovnou vzdálenost, rozdíl je (do vzdálenosti 280 metrů, dál jsem neměl k dispozici vhodný dołek nebo kopeč a úhly $\pm 15^\circ$) v řádu jednotek metrů.

Ovládání dálkoměru je absolutně jednoduché a pohotové. Zmáčknou, rozsvítí se „kolečko“ nebo se rozblíká příslušná nabídka menu a jedu.

Podobně jako Meopta, Kahles Helia RF si dokázal velmi dobře poradit s překážkami typu okénko u auta (to boční, přibližně svislé a blízko od dalekohledu) nebo okno domu, a to dokonce i s dvojitým zasklením, ovšem na o něco kratší vzdálenost (asi do 400 metrů). Zkoušel jsem měřit i přes akrylátové zasklení našeho balkonu – tedy přes materiál, který má k optickému sklu opravdu hodně daleko. MeoRange to dokázal do nějakých 300 metrů, ale uspěl jsem tak na každý druhý nebo třetí pokus. Helia RF to dokázala také, ale potřeboval jsem výrazně víc pokusů (pět a více).

Zkoušel jsem pracovat s Helia RF při jarních vycházkách do lesa a vcelku jsem nenašel nic, co bych jí měl nějak zásadně vytknout.

Plstí podšitý nosný řemen nedře a lodenové krytky čoček jsou absolutně tiché. Jediné, co mu snad mohu vytknout, je ten měkký povrch plastu na těle dalekohledu, na který se tak rád chytá prach. Ale ten se snad časem taky „nasytí“ a „oschne“. Nebo budeme dalekohled prostě častěji čistit hadříkem namočeným ve vlažné vodě s kapkou nějakého „jaru“. Ani nám ani dalekohledu to neublíží a vzhled se obnoví.

Dovolte mi na závěr několik subjektivních pocitů. Především cením kompaktnost celého přístroje. Pokud bych lovil za deštěm nebo mrholením, vejde se mi Kahles Helia RF 8x42 do „klokání“ kapsy na břicho mého anoraku, to je

Nosný popruh má středovou část z kůže podšitě lodenovou plstí a ze stejného materiálu jsou krytky na objektivu a okuláry. Ty jsou podšité jemnou látkou. Výsledkem jsou krytky, které lze sejmut zcela potichu a pohodlný popruh, který jistě a pohodlně sedí na krku a nedře.

ostatně příjemné i při rychlém pohybu v terénu – dalekohled je v kapse výrazně klidnější, stabilnější.

Navzdory malým rozměrům je úchop jistý a dalekohled dobře sedí v ruce.

Tlačítko měření dobře nahmatáte a je přesně tam, kde ho váš prst očekává. Stisk je jistý, ale odpor není tak velký, abyste při měření strhávali dalekohled z cíle.

Poměrně velké, výrazné kolečko záměrného bodu umožňuje rychlé usazení dálkoměru na cíl, a to i v případě, kdy se cíl pohybuje. Regulace jeho jasu je příjemná a pět stupňů jasu mi stačilo pokrýt všechny situace, od jasného, slunečného poledne až po pozdní večer a šero.

Jako všechny binokuláry o průměru 42 mm je i nový Helia RF citlivý na správný rozestup obou tubusů a přísazení okulárů k očím, ale tady si lze vypomoci volbou zvětšení 8x. Doporučuji tuto volbu zejména nám obryleným, srozumitelnost obrazu není nijak výrazně horší, než jakou mi nabídne zvětšení 10x, ale dalekohled je mnohem pohotovější na používání.

Celkově mám z nového Kahlesu Helia RF 8x42 velmi dobrý dojem. Konstrukční a produktivní specialisté Kahlesu se zjevně rozhodli nebojovat s „velkými“ značkami jako je Leica, Swarovski, Zeiss a další na jejich domácím hřišti, nenechali se zlákat k soutěžení o procenta přeneseného světla, o metry dosahu dálkoměru a setiny vteřiny potřebné k měření. Naopak, se rozhodli ponechat na svém přístroji jen to, co normální myslivec opravdu potřebuje a tuto vědomou účelnou jednoduchost uživateli osladiť dobrou cenou.

V jistém smyslu mi připomíná dálkoměr SIG Optics Kilo 2000 (Myslivost 3/2017), který šel přesně tou samou cestou. Kahles Helia prostě umí velmi dobře zobrazit pozorované a spolehlivě změřit přímou vzdálenost, kterou umí i přepočítat na skutečnou balistickou vzdálenost v závislosti na polohovém úhlu. Ale hlavně to umí za cenu, která je výrazně nižší, než je u dálkoměrných dalekohledů „velkých značek“. V mých očích to staví Kahles Helia RF 8x42 do polohy přelomového dálkoměrného dalekohledu.

Helia RF se vědomě přesunula z polohy prémiového produktu do pozice účelného nástroje za dobrou cenu. Není nejlepší v přenosu světla, osobně si myslím, že opticky má Meopta MeoRange nad ním navrch, o Leice HD-B nebo Swarovski EL Range nemluvě. Ale pro mě, pro normálního myslivce, bez snobských ambicí a lovcího na střední vzdálenosti v mírně zvlněné krajině západních Čech mezi Rakovníkem a Plzní, nabízí Helia RF právě to, co potřebuji. Sice ani o chlup víc, ale zato v úžasné kompaktním balení a s poměrem výkonu a ceny, který je opravdu těžké překonat. Protože podle vyjádření výrobce by koncová maloobchodní cena neměla přesahovat asi 1500 eur. A to už je cena, se kterou se dá pracovat, i když máte hlouběji do kapsy.

Ing. Martin HELEBRANT